

EUROPEISKA GRUPPERINGAR FÖR TERRITORIellt SAMARBETE (EGTS)

Systemet med europeiska grupperingar för territoriellt samarbete inrättades för att underlätta gränsöverskridande, transnationellt och regionalt samarbete mellan medlemsstaterna och deras regionala och lokala myndigheter. Dessa grupperingar gör det möjligt för parterna att genomföra gemensamma projekt eller dela med sig av sakkunskap och bättre samordna samhällsplaneringen.

RÄTTSLIG GRUND

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1082/2006 av den 5 juli 2006 om en europeisk gruppering för territoriellt samarbete (EGTS).

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1302/2013 av den 17 december 2013 om ändring av förordning (EG) nr 1082/2006 om en europeisk gruppering för territoriellt samarbete (EGTS) för att förtydliga, förenkla och förbättra bildandet av sådana grupperingar och deras funktion.

BAKGRUND

Målet med en gruppering är att underlätta och främja territoriellt samarbete, särskilt mellan dess medlemmar, som omfattar ett eller flera av de gränsöverskridande, transnationella och interregionala samarbetsområdena, i syfte att stärka den ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållningen i EU.

En grupperings uppgifter överensstämmer i allmänhet med de ovannämnda målen. Uppgifterna kan utgöras av särskilda åtgärder för territoriellt samarbete mellan dess medlemmar, med eller utan ekonomiskt stöd från unionen. En gruppering kan få i uppgift att genomföra program som samfinansieras av Europeiska unionen genom Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden och/eller Sammanhållningsfonden, men också att bedriva andra former av gränsöverskridande samarbete, med eller utan ekonomiskt stöd från unionen. Sådan verksamhet omfattar exempelvis att bedriva gränsöverskridande transporter eller sjukhus, genomföra eller förvalta gränsöverskridande utvecklingsprojekt och utbyta erfarenheter och bästa praxis.

STRUKTUR

Grupperingen kan bildas av parter från minst två medlemsstater (eller en medlemsstat och en eller flera länder utanför EU) tillhörande en eller flera av följande kategorier:

- Medlemsstater eller myndigheter på nationell nivå,
- regionala myndigheter,
- lokala myndigheter,
- offentliga företag eller offentligrättsliga organ,
- företag som anförtrotts att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse,
- nationella, regionala eller lokala myndigheter, eller organ eller företag från tredjeländer (på vissa särskilda villkor),
- sammanslutningar av organ som tillhör en eller flera av dessa kategorier.

En EGTS är en juridisk person och regleras av ett avtal som ingåtts enhälligt av dess medlemmar. Grupperingarna agerar på uppdrag av sina medlemmar, som fastställer deras stadgar i särskilda avtal där deras organisation och verksamhet beskrivs. En gruppering måste åtminstone ha två organ: en församling som består av företrädare för medlemmarna och en direktör som företräder grupperingen och agerar på dess vägnar.

Dessutom begränsas grupperingarnas behörighet av respektive medlems behörighet. Myndigheters behörighet att införa lagar och bestämmelser kan dock inte överföras till en gruppering.

Församlingen ska anta en preliminär årsbudget för grupperingen och inlämna en årsrapport om denna som ska certifieras av oberoende experter. Medlemmarna är ekonomiskt ansvariga för eventuella skulder som grupperingen har, i proportion till sina bidrag till budgeten.

RESULTAT

Registret över grupperingar sköts av Regionkommittén. Hittills har 68 grupperingar upprättats.

Medlemmarna i en gruppering, European Urban Knowledge Network, har inte någon gemensam geografisk gräns. Denna gruppering utgör en plattform för att dela med sig av sakkunskap och idéer inom området stadsutveckling.

I sin rapport från april 2018 om tillämpningen av förordning (EG) nr 1082/2006 (EGTS-förordningen) bekräftade kommissionen instrumentets europeiska mervärde: samarbetet mellan EGTS-medlemmar från olika medlemsstater och tredjeländer underlättar beslutsfattandet och bidrar till den gemensamma utvecklingen av mål och strategier över nationella gränser. Antalet grupperingar för territoriellt samarbete och medlemskapen i dem ökar stadigt i hela EU och användningen av dem breder ut sig. Till följd av ändringarna av EGTS-förordningen 2013 deltar grupperingarna nu i olika program och projekt inom Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) och i genomförandet av andra sammanhållningspolitiska program, till exempel inom landsbygdsutveckling.

EUROPAPARLAMENTETS ROLL

EGTS-förordningen omfattas av det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Parlamentet har därför varit medlagstiftare på lika villkor med rådet. I förordningen har man tagit hänsyn

till parlamentets krav när det gäller definitionen av territoriellt samarbete, behovet av att fastställa medlemsstaternas finansiella ansvar samt det tillämpliga regelverket för offentliggörande och/eller registrering av grupperingarnas stadgar. Dessutom har rådet beslutat att stödja parlamentets förslag, nämligen att tillämpa lagstiftningen i den medlemsstat där grupperingen har sitt registrerade säte.

I slutet av 2013 ändrades EGTS-förordningen. Syftet med denna ändring var att förtydliga befintliga regler och göra det lättare att bilda och driva europeiska grupperingar och förtydliga tredjeländers deltagande. Den ändrade förordningen om europeiska grupperingar har tillämpats sedan den 22 juni 2014.

För att underlätta användningen av instrumentet har parlamentet lagt vikt vid att skapa kopplingar till EGTS i olika politiska instrument, t.ex. sammanhållningspolitiken. Parlamentet har också lyckats se till att grupperingens företrädare, inom ramen för den lagstiftning som reglerar programperioden 2014–2020, kan sitta i övervakningskommittéerna för olika program.

Trots en positiv utveckling i fråga om användningen av dessa instrument anser parlamentet att det finns utrymme för förbättringar: I sin resolution av den 11 september 2018 om att stärka tillväxt och sammanhållning i EU:s gränsområden^[1] beklagar parlamentet att den potential som de europeiska grupperingarna för territoriellt samarbete besitter inte utnyttjas till fullo. Detta skulle delvis kunna bero på de regionala och lokala myndigheternas betänkligheter men också på deras rädsla för att tvingas släppa ifrån sig en del av sin behörighet samt på en okunskap om deras respektive behörigheter. Dessutom uppmanas kommissionen att föreslå åtgärder för att överbrygga de hinder som ligger i vägen för en mer effektiv tillämpning av EGTS-instrumentet.

Diána Haase
05/2019

[1]Antagna texter, [P8_TA\(2018\)0327](#).

